

tussen Duin & Dijk

Themanummer

Wintervogels

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 15 4 ● 2016

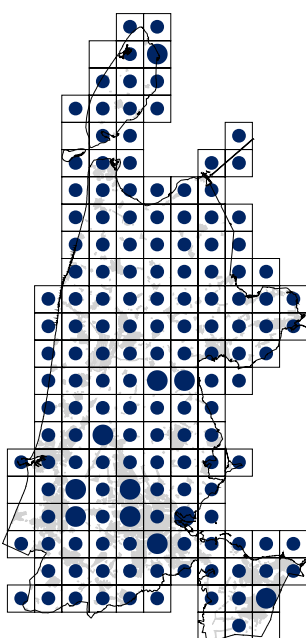

● Foto: Leo Reijnierse.

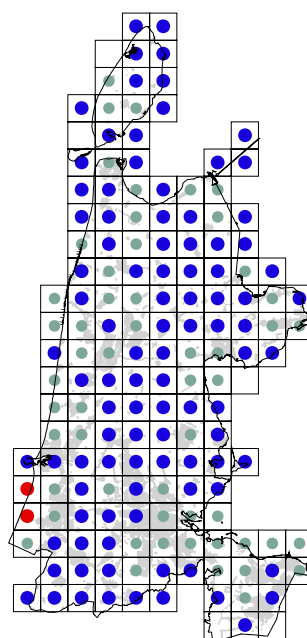
Slechtvalk

Het waarnemen van deze grote en snelle valk is altijd een mooi moment. Je moet vooral hoogspanningsmasten, kerktorens, damhekken in weidegebieden of los staande bomen in het open terrein afzoeken. Tijdens het jagen veroorzaken slechtvalken veel paniek onder de andere vogels. Goudplevieren, Kieviten, spreeuwen en meeuwen zie je dan plotseling omhoog zwermen om weer te landen als

het gevaar geweken is. De in het Waddengebied overwinterende slechtvalken jagen voornamelijk op steltlopers. Fascinerend is dat de stedelijke slechtvalken ook tijdens de nacht jagen en dan langstrekende waterrallen en waterhoentjes onderscheppen. In de stad wordt het bijna niet donker, waardoor deze prooien goed te zien zijn. Slechtvalk man en vrouw verschillen sterk in grootte, wat ook verschillen in prooidierkeuze tot gevolg heeft.

verspreiding
● 1 - 3 ex
● 4 - 10 ex

verandering
● alleen in 1979-1983
● beide perioden
● alleen in 2012-2016

De grote wijfjes leven vooral van postduiven, kauwen en meeuwen. De kleinere mannetjes gaan voor kleinere soorten zoals spreeuwen en lijsterachtigen.

Voorkomen

In de atlaswinters zijn slechtvalken in maar liefst 96% van de atlasblokken vastgesteld. Je kan deze soort overal verwachten in onze provincie. Onze broedvogels, vijf tot tien paar in 2013, broeden voornamelijk in de zuidelijke helft van de provincie. Daar vinden we dan ook grote stippen met aantallen van 4-10 vogels per atlasblok, zoals in de Zaanstreek, bij Haarlem en Amsterdam. Dit zullen gedeeltelijk de broedvogels en hun uitgevlogen jongen zijn, maar er is ook een toestroom van wintergasten. Deze vogels komen vooral uit FennoScandinavië en mogelijk uit Duitsland.

Veranderingen

In 1979-1983 werden slechtvalken in 56 atlasblokken gemeld. In de afgelopen atlaswinters was dit aantal atlasblokken bijna drie maal zo hoog (152). Hiermee is de slechtvalk een van de soorten waarvan de winterverspreiding de afgelopen 30 jaar het meest is toegenomen. Deze toename is vooral het gevolg van het succes van de bescherming van de slechtvalk. Het begon met het uit de handel nemen van DDT en andere gechlloreerde koolwaterstoffen in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Deze stoffen waren onder andere de oorzaak van het dunner worden van de eischalen, waardoor de vogels door hun eieren zakten en de reproductie dramatisch verslechterde. De actieve hulp van vrijwilligers die nestkasten plaatsen op hoge gebouwen, zendmasten en schoorstenen heeft het aantal broedparen in Nederland sterk doen stijgen. Die toename die ook elders in Europa plaats vond, heeft ook de sterke toename in de winterperiode tot gevolg gehad.

Fred Koning